

Jagten starter her!

1 Kongestjernen: Jagtens centrum

Christian V var enevældig konge, og som det var kutymen i Europa i hans regeringstid, viste han sin magt med pragt – og ved jagt! Den enevældige konge var den absolutte hersker, Guds repræsentant på jorden. Han ejede alt, og han regerede alt – menneske og natur, liv og død. Han var rigets midte og altings centrum. Kongens monogram er hugget i Kongestenen, der ligger i midten af jagtsystemet.

For at sætte jagten i system – og for at demonstrere sin magt over naturen – befalede Christian V, at der skulle anlægges lange og snorlige veje i hans jagtterræn. Overalt skulle der være vejkryds med vejnumre, så jagtens deltagere let kunne finde vej og være tæt på jagten.

Kongestjernen var det vigtigste samlingspunkt for jagtens deltagere og tilskuere, og herfra udgik jagten – jagten på skovens konge, kronhjorten.

Jeg vil have en
prægtfuld jagt!

Velkommen i Store Dyrehave

I dag må alle færdes i de danske statsejede skove. Men sådan har det ikke altid været. Engang var skoven og jagten kongens alene – og vovede en bonde at skyde dyr eller plukke bær i kongens skov, risikerede han at tilbringe lange nætter i fangekælderens på Frederiksborg Slot i Hillerød.

Store Dyrehave – et kongeligt spisekammer

I 1618 gjorde Christian IV Store Dyrehave til kongelig jagtskov, ved at holde vildtet inde med et stengærde, som gik rundt om skoven. På den måde reserverede kongen jagten til sig selv. Samtidig var han sikker på, at der altid var bytte at hente i dyrehaven. Stengærdet omkranser stadig skoven i dag.

Parforcejagten – fornøjelsen over alle fornøjelser

Jagt var en kongelig fornøjelse. I sin dyrehave kunne kongen underholde sig selv og sine gæster med en god jagt. Til slut kunne han holde en storslået jagtmiddag på Frederiksborg Slot.

Fra 1670 lavede den enevældige konge Christian V hele det nordøstlige Sjælland om til en stor kongelig jagt-park. Som ung kronprins havde han besøgt Solkongen i Frankrig og var blevet inspireret af den prangende franske jagtform – parforcejagten. Parforce betyder "med magt".

4 Træet i vådområdet: Afslutning

I ser, at kronhjorten søger ud i sumpen, standser. Benene kan ikke bære den længere. I to timer har den løbet. Den forsvarer sig en sidste gang, gør front mod hundene. Men forgæves. Hjorten stilles, holdes fast af hundene, og kongen tilkaldes med hornsignal.

Hjortens død: Forestil jer, at kongen og hele hans følge kommer galoperende oppe fra Kongestjernen. Scenen er sat, og kongen skal spille sin hovedrolle i det store teaterstykke. Han stiger ned fra sin hest. I hånden bærer han sin hirschfænger – det korte jagtsværd med tveægget klinge. Alene og almægtig bevæger han sig hen mod hjorten. Støvet hænger tykt i luften, hestene damper, og hundenes tunger hænger langt ud af halsen. Hirschfængerens glimter i luften. Stødet rammer hjorten i hjertet.

HALALI!, råber jægerne – VI HAR HAM!

Kongen tager hjortens hurtige fod og geviret som trofæ. Et minde om hjortens styrke – og sin egen! Kongen har nemlig nedlagt landets største og hurtigste dyr.

På hjortens skind blandes dens indvolde med brød. Det er hundenes belønning. Besuchknechtens sporhund får lov at gnave i hjortens hoved. Hjortens kød er fyldt med mælkesyre og egner sig heller ikke til kongens bord.

HALALI!
Vi har ham

Miljøministeriet
Naturstyrelsen

Parforcejagt i Kongens skov

En formidlingsaktivitet for hele
familien i Store Dyrehave.

Varighed: ca. en time
med start fra Kongestjernen

Følg med
til Stjernen!

Naturstyrelsen Nordsjælland 1018 Tryk: Sidsa Compelle, Svaneke 2022

Miljøministeriet
Naturstyrelsen
www.naturstyrelsen.dk

www.parforce.dk

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

The par force hunting
landscape in North Zealand
inscribed on the World Heritage List in 2015

Tag med på kongejagt!

Begiv Jer ind mod Kongestjernen, som er første post. Markeret på kortet . I kan evt. cykle de 1 - 2 km derind. Parforcejagten har sat helt særlige spor i landskabet. Dem skal I ud og se på. Læg mærke til den lange, lige vej, som I nu begiver jer ud på. Ruten er ca. 1,3 km lang.

De fire poster:

Teksten læses højt for alle. Posterne er ikke markeret. De har særlige kendetegn, som I skal finde ved hjælp af kortet samt foto af hver post nedenfor.

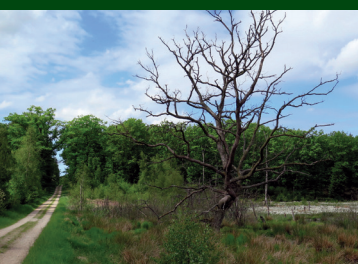
Post 1: Kongestjernen

Post 2: Træet

Post 3: Rillestenen

Post 4: Træet i vådområdet

2 Træet: Eftersøgningen

Forud for jagten må besuchknechten, som er ansat ved kongens hof, afsøge dyrehaven for kronhjorte. Han kommer tit i skoven, og sammen med sin hund opsporer han de største kronhjorte. Beviserne – i form af fald fra kronhjortene – lægger han for kongens fødder. Kongen vælger den største og flotteste lort.

2 Opgave: Hjælp besuchknechten

Et dyr springer hurtigt væk, men du ser spejlet/bagdelen. Match de tre spejl med billedet her. Er det mon en kronhjort, han har set? Sæt kryds.

Fald

spor

Kronvildt

Dåvildt

Råvildt

Gå videre til 3. post: Rillestenen

3 Opgave: Hvad er der sket med stenen?

Rundt omkring i skovbunden kan man finde kløvede sten, som den der ses her – sten med riller eller kilehuller. Stenhuggeren måtte lave en lang rille eller flere kilehuller for at kløve stenen. De store sten i skovene blev kløvet her og blandt andet brugt til fundamentet på Frederiksborg Slot i Hillerød. Stenene blev efterladt, hvis kløvningen mislykkedes som her.

Se på stenen og læg mærke til stenens øverste kant. Kan du se, hvordan stenen er kløvet? Sæt kryds.

3 Rillestenen: Jagten

Hornsignalet lyder! Jagten er i gang! Hundene slippes, og hestene stejler. Jagtsproget er fransk.

L'ATTAQUE, råber jægerne – ANGRIB DEN!

Hundene sætter efter hjorten. Skoven genlyder af gøende hunde, råb og hornsignaler. Når hunden får færten af hjorten, råber jægeren: **APRÉS, APRÉS, MON AMI – EFTER DEN, MIN VEN!** Løber hundene forkert, råber han: **C'EST FAUX, MES BEAUX – FORKERT, MINE SMUKKE!** Når jægerne får øje på hjorten, jodler de!

I fart til post 4

Forestil jer, at I er en gruppe jægere. I venter på jeres post, her mellem Seksvejen og Femvejen. Hvornår mon det bliver jeres tur til at jage hjorten? I kan høre det fornemme parforcejagthorn. **I hører signalet for vand, og en-to-tre-fire-fem!**

Femvejen! Det er jeres kald. Nu gælder det! Slip jeres hunde og rid af sted mod vådområdet ved Femvejen. Hvem kommer først?

Sten i murværk som er kløvet med lang rille.

Sten i murværket, som er kløvet med kile-huller.

